EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 18.10.2024
COM(2024) 471 final

2024/0259 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om undertecknande på Europeiska unionens vägnar av det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen, å ena sidan, och Republiken Uzbekistan, å andra sidan

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

- **Motiv och syfte med förslaget**

Det bifogade förslaget är det rättsliga instrumentet för att bemyndiga undertecknande av det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Uzbekistan (*det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet* eller *avtalet*).

Förbindelserna mellan Europeiska unionen och Republiken Uzbekistan (*Uzbekistan*) bygger för närvarande på det avtal om partnerskap och samarbete (*partnerskaps- och samarbetsavtalet*) som undertecknades i Bryssel den 21 juni 1996 och trädde i kraft den 1 juli 1999.

Den 9 oktober 2017 antog rådet ett beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar med Republiken Uzbekistan om ett fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal. Förhandlingarna om avtalet inleddes i november 2018. Europeiska unionen och Republiken Uzbekistan slutförde förhandlingarna om det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet i juni 2022. Den 6 juli 2022 paraferades texten till det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet av huvudförhandlarna.

Avtalet utgör ett viktigt steg för att öka EU:s politiska och ekonomiska engagemang i Centralasien. Det kommer att ligga till grund för ett mer verkningsfullt bilateralt engagemang mellan EU och Republiken Uzbekistan genom att stärka den politiska dialogen och förbättra samarbetet på en rad områden.

Partnerskaps och samarbetsavtalet omfattar EU:s vanliga klausuler om mänskliga rättigheter, Internationella brottmålsdomstolen, massförstörelsevapen, handeldvapen och lätta vapen samt bekämpning av terrorism. Det omfattar även samarbete på sådana områden som hälsa, miljö, klimatförändringar, energi, skatter, utbildning och kultur, arbete, sysselsättning och sociala frågor, vetenskap och teknik samt transport. Avtalet beaktar även rättsligt samarbete, rättsstatsprincipen, penningtvätt och finansiering av terrorism, organiserad brottslighet och korruption. Handelsdelen i avtalet förväntas säkerställa ett bättre rättsligt klimat för ekonomiska aktörer och kommer därmed att innebära väsentliga ekonomiska fördelar för näringslivet i EU. Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet utgör inte ett sådant initiativ som omfattas av Refit-programmet om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat.

Avtalet upprättar institutionella ramar som består av ett samarbetsråd, en samarbetskommitté och en parlamentarisk samarbetskommitté (se avdelning VII Institutionella och allmänna bestämmelser samt slutbestämmelser) samt en underkommitté för immateriella rättigheter och öppnar även för möjligheten att inrätta underkommittéer och andra organ för att bistå samarbetsrådet. Avtalet inrättar även en fullgörandemekanism som gör det möjligt att hantera situationer där någon av parterna underlåter att fullgöra de skyldigheter som följer av avtalet.

Detta avtal ska, så snart det träder i kraft, ersätta partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Uzbekistan, å andra sidan, som undertecknades i Bryssel den 21 juni 1996.

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet bygger på såväl Republiken Uzbekistans som EU:s ambitioner och behov av att vidareutveckla sina bilaterala förbindelser i samma

anda som i rådets slutsatser av den 17 juni 2019 om EU:s nya strategi för Centralasien. Avtalet kommer att bidra till genomförandet av EU:s nya strategi för Centralasien, som antogs den 15 maj 2019.

Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet uppdaterar partnerskaps- och samarbetsavtalet från 1999 genom att utvidga tillämpningsområdet till nya samarbetsområden och väsentligt uppgradera de rättsliga ramarna för handeln och de ekonomiska förbindelserna i enlighet med WTO:s bestämmelser och regionala ekonomiska avtal.

När avtalet väl genomförts kommer det att kompletteras av det allmänna preferenssystemet (GSP+) som Republiken Uzbekistan åtnjutit sedan 2021. Systemet erbjuder ytterligare tullförmåner i utbyte mot efterlevnad av 27 centrala konventioner på sådana områden som mänskliga rättigheter, samhällsstyrning, miljö och arbete.

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet är fullt förenligt med fördragen och bevarar integriteten och oberoendet i unionens rättsordning. Det främjar unionens värden, mål och intressen och säkerställer konsekvens, effektivitet och kontinuitet i unionens politik och verksamhet.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

- **Rättslig grund**

– **Materiell rättslig grund**

Enligt fast rättspraxis gäller att om en bedömning visar att det finns två avsikter med EU:s rättsakter eller att de har två beståndsdelar, och om en av dessa kan identifieras som den huvudsakliga eller avgörande avsikten eller beståndsdelen, medan den andra endast är av underordnad betydelse, ska rättsakten ha en enda rättslig grund, nämligen den som krävs med hänsyn till den huvudsakliga eller avgörande avsikten eller beståndsdelen. I undantagsfall gäller däremot att om det är fråga om en åtgärd som har flera syften eller som innehåller flera beståndsdelar, vilka är oskiljaktigt förbundna med varandra, utan att den ena är underordnad den andra, och olika bestämmelser i fördraget därmed är tillämpliga, ska åtgärden grundas på de motsvarande olika rättsliga grunderna (jfr punkterna 42 och 43 i dom av den 10 januari 2006 i mål C-178/03, kommissionen mot parlamentet och rådet, EU:C:2006:4, punkt 34 i dom av den 11 juni 2014 i mål C-377/12, kommissionen mot rådet, EU:C:2014;1903, punkt 44 i dom av den 14 juni 2016 i mål C-263/14, parlamentet mot rådet, EU:C:2016:435 och punkt 40 i dom av den 4 september 2018 i mål C-244/17, kommissionen mot rådet (Kazakstan), ECLI:EU:C:2018:662).

I detta fall har avtalet två huvudsakliga syften och två huvudsakliga beståndsdelar som ingår i politiken för den gemensamma handelspolitiken respektive utvecklingssamarbetet. Den rättsliga grunden för det föreslagna beslutet bör därför vara artiklarna 207 och 209[1] i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).

[1] Såsom anges i artikel 3.3 i Europaparlamentet och rådets förordning (EU) 2021/947 av den 9 juni 2021 om inrättande av instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen, är Republiken Uzbekistan ett lägre medelinkomstland i den förteckning över mottagare av offentligt utvecklingsbistånd som upprättats av OECD:s biståndskommitté (DAC) år 2020, 2021, 2022 och 2023.

Det noteras att avtalet inte omfattar områden som ingår i medlemsstaternas behörighet, varför det inte krävs att medlemsstaterna blir parter i avtalet.

– **Förfarandemässig rättslig grund**

Enligt artikel 218.5 i EUF-fördraget är det rådet som ska anta beslut om undertecknande av avtal.

Enligt artikel 218.8 i EUF-fördraget ska rådet besluta med kvalificerad majoritet, utom under de förutsättningar som anges i artikel 218.8 andra stycket i EUF-fördraget, då rådet ska besluta med enhällighet. Eftersom de två huvudinslagen i avtalet är handelspolitik och utvecklingssamarbete bör detta ärende därför avgöras genom omröstning med kvalificerad majoritet.

Efter det att rådet beviljat behörighet att underteckna avtalet är det i enlighet med artikel 17 i EU-fördraget kommissionens uppgift att företräda unionen externt.

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

Avtalet omfattar frågor där EU har exklusiv behörighet, såsom den gemensamma handelspolitiken, och den del som avser EU omfattar även frågor med delad behörighet, exempelvis utvecklingspolitiken. Avtalet stärker den politiska dialogen och samarbetet mellan EU och Republiken Uzbekistan. Därför krävs åtgärder på unionsnivå.

- **Proportionalitetsprincipen**

Avtalet går inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de politiska målen att stärka förbindelserna mellan EU och Republiken Uzbekistan i syfte att främja fortsatta demokratiska reformer, rättsstatsprincipen och en hållbar ekonomisk utveckling som verktyg för att öka stabiliteten och säkerheten i Republiken Uzbekistan. Avtalet kräver inte att unionen ändrar sina regler, bestämmelser eller normer på något reglerat område.

3. RESULTAT AV SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Samråd**

Rådet har under alla etapper av förhandlingarna regelbundet informerats och hörts inom ramen för rådets relevanta arbetsgrupper, främst arbetsgruppen för Östeuropa och Centralasien och handelspolitiska kommittén.

Europaparlamentet har regelbundet och utan dröjsmål informerats under förhandlingarnas gång.

Den höga representanten och kommissionen anser att de mål som rådet fastställde i sina förhandlingsdirektiv har uppnåtts och att utkastet till avtal kan läggas fram för undertecknande.

- **Konsekvensbedömning**

Ingen konsekvensbedömning har gjorts eftersom avtalet huvudsakligen innebär en uppdatering och fördjupning av det befintliga partnerskaps- och samarbetsavtalet utan att införa några materiellt nya samarbetsområden som skulle kunna ha väsentliga ekonomiska, sociala eller miljömässiga konsekvenser. De förväntade effekterna är huvudsakligen politiska

– EU syftar till att befästa den politiska utvecklingen i ett partnerland och stärka EU:s politiska kapital. Positiva samhällseffekter i Republiken Uzbekistan kan uppkomma, huvudsakligen med anledning av de planerade bestämmelserna om rättsstatsprincipen, mänskliga rättigheter och säkerhet. En ökning av handeln väntas också till följd av ett bättre affärsklimat, men utgör ingen risk för specifika branscher hos någondera parten eftersom Uzbekistan och EU inte konkurrerar på samma områden. Utarbetning av en konsekvensbedömning anses inte ge resultat som motiverar de resurser som detta skulle kräva.

2024/0259 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om undertecknande på Europeiska unionens vägnar av det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen, å ena sidan, och Republiken Uzbekistan, å andra sidan

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 207 och 209 jämförda med artikel 218.5,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Den 16 juli 2018 gav rådet sitt bemyndigande till inledande av förhandlingar med Republiken Uzbekistan om ett fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal.

(2) Förhandlingarna om det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet (*avtalet*) byggde på parternas önskan att stärka och bredda sina förbindelser på ett ambitiöst och nyskapande sätt och fördes i hamn när avtalet paraferades den 6 juli 2022.

(3) Därför bör avtalet undertecknas på Europeiska unionens vägnar.

(4) I enlighet med fördragen är det kommissionen som ska säkerställa att avtalet undertecknas, med förbehåll för att det ingås vid en senare tidpunkt.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Härmed godkänns på Europeiska unionens vägnar undertecknandet av det fördjupade partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan Europeiska unionen, å ena sidan, och Republiken Uzbekistan, å andra sidan, med förbehåll för att avtalet ingås.

2. Texten till det avtal som ska undertecknas åtföljer detta beslut.

Artikel 2

Detta beslut träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande